

VZPOMÍNKOVÝ SEMINÁŘ
PROF. ING. ČESTMÍR ŠIMÁNĚ, DRSC.,
(1919-2012)

K NEDOŽITÝM 95. NAROZENINÁM

Emilie Těšínská
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR,
tesinska@cesnet.cz

Zdroj: Č.Šimáně jr.

PROFESOR ŠIMÁNĚ,

ÚČASTNÍK, PAMĚTNÍK A HISTORIOGRAF JADERNÝCH OBORŮ

- Činorodý život
 - ✓ prožil
 - ✓ zachytil v odborných člancích a v pamětech
 - ❖ *Nejaderné dětství a mládí jaderného fyzika* (s.d., 2010?)
 - ❖ *Život mezi atomy, aneb jak to všechno u nás i jinde začínalo* (ÚJV a.s. Řež, 2005)
 - ✓ četné články žáků a spolupracovníků (kulatá výročí, úmrtí)

ČÍM JEŠTĚ MŮŽE PŘÍSPĚT „HISTORIK“?

- Pokus připomenout prof. Ing. Čestmíra ŠIMÁNĚ, DrSc., pomocí historických pramenů
 - ✓ fotografií z archivu rodiny (poskytnuté laskavostí Ing. Č. ŠIMÁNĚ, jr.)
 - ✓ autobiografických výpovědí (paměti, záznamy rozhovorů)
 - ✓ dokumentů z veřejných archivů
- Čím blíže k současnosti, tím je ovšem přístup k historickým pramenům omezenější (dostupnost pramenů ve veřejných archivech, ochrana osobních dat, ...).
- Různé historické prameny, různé pohledy na jeden život.

RODINNÉ ZÁZEMÍ

... A DOBA

- * 9. května 1919 v Kateřinkách u Opavy
 - ✓ již v samostatné RČS
 - ✓ v roce uskutečnění první umělé jaderné přeměny (E. Rutherford)
- otec Karel ŠIMÁNĚ – státní zaměstnanec (technický tajemník ZÚ v Opavě) ${}^{14}_7\text{N} + {}^4_2\text{He} \rightarrow {}^{17}_8\text{O} + {}^1_1\text{H}$
- matka Marie roz. KILIÁNOVÁ – v domácnosti
- prvorozené dítě, 1923 sestra (Ji)Řinka

Zdroj: Č.Šimáně jr.

RODNÁ OPAVA

Začátek školní docházky a studií

- ✓ 5letá obecná škola
- ✓ první 3 ročníky
na reálném gymnáziu
(8leté, povinná latina, DG, M ...)

[Zdroj: www.opa.cz]

„Opava .. měla několik tramvajových úzkokolejných tratí. ... Tramvaje jezdily vždy s jedním vozem a byl v něm jen řidič. ... Peníze se házely do pokladničky a napřed dopadly v pokladně na takovou plošinku, na kterou řidič v zrcátku viděl... Proto nemusí být v tramvajích průvodčí...“

[Nejaderné dětství..., s 38.]

ZVÍDAVOST A EXPERIMENTOVÁNÍ

- od raného mládí, podporované hlavně otcem
- ✓ Brehmův ilustrovaný život zvířat → **zoologie**
- ✓ Encyklopedie československé mládeže → **astronomie**
- ✓ fotoaparát (v 10 letech) → **fotografování, chemie**
- ✓ stavebnice s různými moduly → **elektrotechnika**

...

Zdroj: Č.Šimáně jr.

Zdroj: Č.Šimáně jr.

*„Stále mně však nebylo jasné,
čím bych chtěl v životě být.
Ani jsem se tou otázkou příliš netrápil,
prostě jsem bral život, jak šel.“*

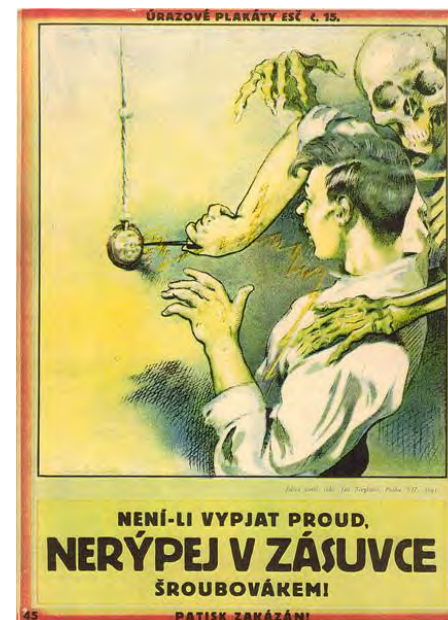
[Nejaderné dětství ..., s. 47.]

PRACOVAT S RIZIKEM MNE VŽDY LÁKALO...

„...v Opavě, v době mého dětství, byla .. stejnosměrná elektrická síť s napětím 110 voltů. Strčit prsty do zásuvky nebylo ani příliš nebezpečné, jen to poněkud šimralo ... Tatínek usoudil, že pro mne tato elektrická síť není nebezpečná, a přivedl přes pojistku proud dvěma dráty až k mému stolu, kde jsem si hrál. Tak jsem se začal pomalu seznamovat s elektřinou. ...

[Nejaderné dětství ..., s. 47.]

Propagace zásad
bezpečnosti práce plakáty
Elektrotechnického svazu
československého
z doby první republiky.

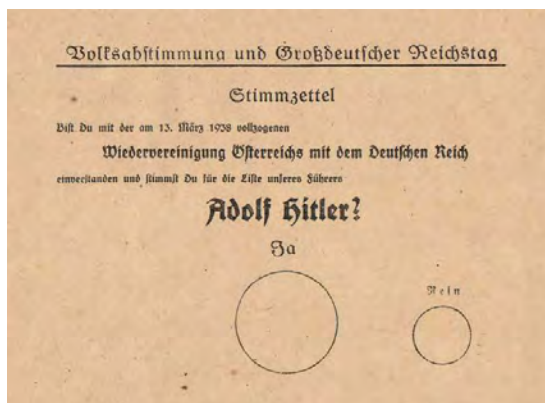

BRNO

- 1933 o prázdninách: stěhování do Brna, (kam otec služebně přeložen)
- pokračování ve studiu (4.-8. ročník) na 3. státním čsl. reálném gymnáziu v Brně
 - ✓ 11. června 1938 maturita (s vyznamenáním)
 - ✓ rozhodnutí pokračovat ve studu na technice
- vyostřující se mezinárodní situace, hrozba války, 13. března 1938 „Anschluss“ Rakouska

Zdroj: Č.Šimáně jr.

Hlasovací lístek referenda o připojení Rakouska k Říši, vyhlášeného až 15. dubna 1938!

1938, 23. ZÁŘÍ: MOBILIZACE

„Jako budoucí student techniky přihlásil jsem se jako dobrovolník do polovojenského oddílu, který se na technice organizoval. Dnes to zní jako fráze, ale tenkrát jsme byli skutečně odhodláni obětovat za republiku ...život. ...“

[Nejaderné dětství..., s. 101.]

STUDIUM NA TECHNICE PŘERUŠENÉ VÁLKOU

Šk. r. 1938/39: první ročník vš studia

✓ 29. září 1938: podpis Mnichovské dohody

✓ 20. října 1938: zápis do prvního ročníku na České vysoké škole technické v Brně, obor strojní inženýrství

✓ 14.-16. březen 1939: německá vojenská okupace Čech a Moravy, vyhlášen Protektorát Čechy a Morava

Šk. r. 1939/40: nedokončený druhý ročník

✓ 1. září 1939: Německo přepadlo Polsko, začala druhá světová válka

✓ říjen 1939: zápis do druhého ročníku

✓ 17. listopadu 1939: uzavření (10) českých vysokých škol v Protektorátu (původně na 3 roky, protáhlo se do konce války, zatýkání a deportace studentů ...)

Přednášky a cvičení zapsané na ZS a LS 1938/39

ČESKÁ VYSOKÁ ŠKOLA TECHNICKÁ V BRNĚ.
Nationale.
 Studijní rok 1938/39.

51

Čestmír Šimánek
 20. října 1938

Ročník a odbor: *I. obor inženýrský (obor II)*
 Semestr: *zimní*

Čestmír Šimánek
 9. května 1919

Opava

Brno, s. ob. Brno
dr. in. Brno,
číslo Mladomilská 40.

Brno, Mladomilská 40.

římokatolíski

česka

Karel Šimánek
Ketm. tý. a. in.
Brno, Mladomilská 40.

Brno, Mladomilská 40.

31. 11. června 1938.

III. st. št. řad. opav. v Brn

s rognamenem

U státního

Seznam přednášek a cvičení.

Předmět	Přednášející	Hodn. týdně	Prosop. zkoušky
Matematika I.	<i>Šupr</i>	6	-
Matematika II. a	<i>Šupr</i>	6	-
Deskriptivní geometrie	<i>Velíšek</i>	5	3
Fyzika technická	<i>Velíšek</i>	4	4
Statika	<i>Šimánek</i>	2	1
Strojní kresba a studium strojů	<i>Kováč</i>	1	1
Metalografie	<i>Šimánek</i>	2	-
Čištění v oleích I.	<i>Ryška</i>	2	2
Tabulky geodézie	<i>Mráz</i>	2	-
Čištění v oleích geodézie	<i>Mráz</i>	2	-
Encyklopedie techn. chemie	<i>Šimánek</i>	2	-
Národní hospodářství	<i>Herman</i>	4	-
Tabulky práva veřejného	<i>Grňa</i>	3	-
Praktická fotografie	<i>Bouček</i>	-	1
Čištění prakt. fotografie	<i>Bouček</i>	-	2
Řeč a literatura ruská	<i>Šimánek</i>	3	3
Tabulky práva soukromého	<i>Grňa</i>	-	4
Seznamy vztahů z nář. hosp.	<i>Herman</i>	-	2
Nauka o obraně státu	<i>Hanák</i>	2	-

20. X. 1938

Podpis děkanů: *Šupr*

Podpis posluchače: *Čestmír Šimánek*

Seznam

...

Fyzika technická (Josef VELÍŠEK)

Metalografie (Fr. PÍŠEK, slévárenství)

...

Encyklopedie technické chemie,
 (s.docent Jaroslav ŠIMÁNĚ)

...

Národní hospodářství,
 Základy práva veřejného/Základy
 práva soukromého,

...

Praktická fotografie (Jaroslav
 BOUČEK, po válce u založení AMU)

...

Řeč a literatura ruská, ...,

Nauka o obraně státu (generál Rudolf
 HANÁK)

[Zapsáno 20.10.1938]

Zdroj: Archiv VUT Brno.

PROTEKTORÁT A DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

„Po uzavření vysokých škol v listopadu 1939 nastoupil jsem místo u fy Radio K. Čupr v Brně, U solnice 5, kde jsem vykonával běžné opravářské práce a pomáhal v obchodě. Toto místo jsem opustil 31. srpna 1941 a vstoupil jsem do abiturientského kursu strojího oboru při vyšší průmyslové škole v Brně. Toto studium zakončil jsem zkouškou dospělosti v červnu 1943. Měl jsem ihned nastoupit místo u fy I[gnác] Storek v Brně, ale byl jsem jako bývalý vysokoškolák přikázán úřadem práce do Chomutova, kde jsem nastoupil 20.července [1943] u fy Poldina Huť, pobočný závod Chomutov. Tam jsem byl zaměstnán jednak kancelářskou agendou, jednak konstrukcí přípravků v tažárně profilů za studena. Toto místo jsem opustil 10.dubna 1945 a vrátil jsem se do Brna...”

[Vlastní životopis, datováno 3. září 1950.]

DOKONČENÍ VŠ STUDIÍ (1945, 1945/46-1946/47)

- Na Vysoké škole technické v Brně (3. a 4. ročník)
 - ✓ přestup na oddělení elektrotechnické, skupina slaboproudá
 - ✓ 20. listopadu 1945 první státní zkouška (s vyznamenáním)
[poslední z požadovaných zkoušek složil 1.10.45!]
 - ✓ 13. prosince 1946 druhá státní zkouška (s vyznamenáním)
- Souběžně studium a asistentura na PřF Masarykovy univerzity
 - ✓ 3. srpna 1945 zapsán jako mimořádný posluchač
 - ✓ návštěva přednášek a cvičení z matematiky a fyziky, např.:
 - O.BORŮVKA – diferenciální a integrální počet, diferenciální rovnice, matice...
 - L.SEIFERT - diferenciální geometrie...
 - E. ČECH - topologický seminář...
 - J. ZAHRADNÍČEK - vybrané kapitoly z exp. fyziky, „Radioelektřina“, fyzika atomů, vedení elektřiny v kovech, optika krystalů
 - B. HOSTINSKÝ - seminární cvičení z fyziky pro pokročilé, elektřina a magnetismus, počet pravděpodobnosti a statistické metody ve fyzice,...

Pan-Sr-*Čestmír Šimáně*
 má nárok na studijní a zkušební úlevy podle
 výnosu ministerstva školství a osvěty ze dne
 16. října 1945, čis. A 98.051/45-V, 1b.
 Stvrzuje děkan: *Kozubník*

ABITURIENTSKÝ KURS 2. letý smatrstvov
 Čis. imatr. listu 439

REKTOR VYSOKÉ ŠKOLY V BRNĚ
 POKAZ STUDII.

Pan *Čestmír Šimáně*
 rodem z *Opavy*
 příslušn. do *Brna*

jest přijat na
 VYSOKOU ŠKOLU TECHNICKOU
 DRA EDVARDA BENESĚ
 V BRNĚ

za řádného posluchače odboru
strojího (skup. III.) inženýrského

V Brně dne 30. září 1939

Podpis posluchačův: *Čestmír Šimáně*

t. č. rektor. *Malla* t. č. děkan. *Kronal*

Zdroj: Č.Šimáně jr.

INDEX STUDENTA ČESKÉ VYSOKÉ ŠKOLY TECHNICKÉ V BRNĚ

← Vpravo nahoře záznam o absolvování
 2letého abiturientského kursu (za války)

Studijní rok 1939/40			Odbor studii <i>strojího inženýrského</i>	
Jméno a příjmení <i>Čestmír Šimáně</i>				
Předmět (přednáška nebo cvičení)	Hodin týdně v se- mestru zim. let.	Ze do přednášek zapsán a řádně potvr-	a cvičení byl do nich docházel, zuje	Poznámka
<i>Mechanická technologií</i>	4	<i>OK</i>	<i>OK</i>	<i>Kronal z abt. kursu 1938/39</i>
<i>Mechanická konstrukce</i>	1	<i>OK</i>	<i>OK</i>	
<i>Strojní konstrukce</i>	1	<i>OK</i>		
<i>Strojní konstrukce</i>	2			
<i>Strojní konstrukce</i>	2	<i>Kronal</i>		
<i>Encyklopedie po- stavení stavitelství</i>	2	<i>OK</i>		
<i>Encyklopedie inž. stavitelství</i>	4	<i>OK</i>	<i>OK</i>	
<i>Strojní konstrukce</i>	2	<i>OK</i>	<i>OK</i>	
<i>Strojní konstrukce</i>	2			
<i>Strojní konstrukce</i>	2			
Potvrzení, že posluchač zapravil školné nebo nabyl osvobození				

Přednášky a cvičení zapsané na LS 1939
 už neproběhly (v indexu škrtnuté); mezi
 nimi také přednáška „Atomová fyzika“
 (přednášející neuveden, ?O. Viktorin) →

STUDIUM NA PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTĚ MASARYKOVY UNIVERZITY V BRNĚ

PODOBIZNA MAJITELE:

SEZNAM PŘEDNÁŠEK,
(INDEX LECTIONUM),

do kterých byl zapsán jako -
mimořádný posluchač
(quas se frequentaturum rite professus est
studiosus extraordinarius)

Čestmír Šimáně

Rodiště *Opava*
(Oriundus)

Otec *Karel Šimáně*
(Pater)

ZAPSÁN
(Inscriptio)

na fakultě *přírodovědecké*
(in facultate)

UNIVERSITY MASARYKOVY V BRNĚ
(universitatis Masarykianae Brunensis)

Dne *3. srpna 1945.*
(Die)

KVESTURA MASARYKOVY
UNIVERSITY V BRNĚ

[Signature]
kvestor (quaestor)

Vlastnoruční podpis majitele:
Čestmír Šimáně

Zdroj: Č.Šimáně jr.

PODOBIZNA MAJITELE:

SEZNAM PŘEDNÁŠEK,
(INDEX LECTIONUM),

do kterých byl zapsán jako
mimořádný posluchač
(quas se frequentaturum rite professus est
studiosus extraordinarius)

Růžena Gulová-Šimáně

Rodiště *Kroměříž*
(Oriundus)

Otec *Michal Gulový*
(Pater)

ZAPSÁN
(Inscriptio)

na fakultě *přírodovědecké*
(in facultate)

UNIVERSITY MASARYKOVY V BRNĚ
(universitatis Masarykianae Brunensis)

Dne *4. XI. 1937*
(Die)

KVESTURA

[Signature]
kvestor (quaestor)

Vlastnoruční podpis majitele:
Růžena Gulová-Šimáně

↑ Mimořádný posluchač

↑ IngC. Čestmír ŠIMÁNĚ a

rádná posluchačka

Růžena GULOVATÁ-ŠIMÁŇOVÁ →

(studium kombinace předmětů
chemie-fyzika, ke studiu zapsána
na podzim 1937, sňatek za studií)

II. státní zkouška na technice (13.12.1946, titul Ing.)

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ TECHNICKÁ VYSOKÁ ŠKOLA V BRNĚ

Č. 585 z 1946. Odbor strojního a elektroinženýrství,
oddělení elektrotechnické.
Skupina *elektrotechnická*

Zápis o II. státní zkoušce.

Jméno kandidátovo:	<i>Čestmír Šindler</i>
Rok, místo a země narození:	<i>9.5.1918 v Opavě, mor.</i>
Roky a škola řádných studií:	<i>1938/39 - 1939/40 - 1940/41</i>
Roky činné voj. služby:	
Zapravená zkušební taxa:	

První státní zkouška, dne *20.11.1945*, p.

Výsledky první státní zkoušky:	Předmět:	
	Technické kreslení	<i>nauka cvičení</i>
	Matematika I.	
	Matematika II.	<i>2, 4</i>
	Deskript. geometrie	<i>nauka cvičení</i>
	Fyzika	<i>nauka cvičení</i>
	Stavební mechanika I.	<i>nauka cvičení</i>
	Statika	
	Dynamika	
	Technická mechanika I. (Hydromechanika)	
Technická mechanika II. (Pružnost a pevnost)		

Tomáš J. J. J.

389

II. státní zkouška.

Zkouška	Dne	Předmět	Prospěch
Praktická (písemná)	<i>2.12.1946</i>	<i>Elektronkový voltmetr</i>	<i>výborný</i>
	<i>10.12.1946</i>	<i>Přenos 2 MW z vedení 50 cm. Určit úbytek a proudy</i>	<i>výborný</i>
Teoretická (ústní)	<i>13.12.46</i>	<i>Elektron. stabilizátor</i>	<i>výb.</i>
		<i>Elektrometrická třída</i>	
		<i>Paralelní spojení přes různě dlouhá vedení</i>	
		<i>Činitel jakosti a třídy měřících přístrojů</i>	

Konečný posudek *s vyznamenditím* vysloven *hlasy* (ú).

Vyznamení bylo dosaženo z *elektrotechniky*

Kandidát pan *Čestmír Šindler*

podpisan *uznávám s vyznamenditím*

a jest tudíž oprávněn podle § 1 cis. nař. ze dne 14. března 1917, č. 130 ř. z., užívati stavovského označení „Inženýr (Ing.)“.

V Brně, dne *13. prosince* 1946.

Zkušební komise:

Jul. Strnad
předseda zkušební komise.

V. Křivánek
Blaha
Kieswetter

s tento souhlasí úplně s úředním zápisem o zkoušce.

Ze zkušební komise.

V Brně, dne 19 ..

predseda.

Schváleno výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 29. ledna 1934, č. 6825/34 - IV/2.

OTÁZKY

Praktická (písemná) část:

- ✓ elektronkový voltmetr
- ✓ přenos 2 MW dvěma vedeními 50 cm, určit úbytek a proudy

Teoretická (ústní) část:

- ✓ elektronkový stabilizátor
- ✓ elektrometrická třída
- ✓ paralelní spojení přes různě dlouhá vedení
- ✓ činitel jakosti a třídy měřících přístrojů

Předseda zkušební komise:

Julius Strnad,

Zkušební komisaři:

VI. Křivánek, VI. List,

Aleš Bláha, Jan Kieswetter

Zdroj: Archiv VUT Brno

ASISTENTURA NA PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTĚ MASARYKOVY UNIVERZITY (1.10.1945-31.3.1947)

- od 1. října 1945:
 - ✓ náhradní asistent v Ústavu experimentální fyziky PřF MU (přednosta profesor J. ZAHRADNÍČEK)
 - ✓ v té době Ing.C. (na technice po první státnici)
 - ✓ zástup za RNC. Antonína ČÍŽKA po dobu jeho činné vojenské služby
- od 1. března 1946:
 - ✓ výpomocný asistent
 - ✓ Ustanoven ihned po složení druhé státnici na technice
 - ✓ ustaven do 28. února 1947, v lednu 1947 navrženo prodloužení asistentury o další 2 roky (už plně nevyužil)

Antonín ČÍŽEK (po návratu z vojny
dodělal doktorát, 1948 promován RNDr.);
mj. společná publikace
J. ZAHRADNÍČEK – A. ČÍŽEK:
*Měření volných elektronů torsními
vážkami* (Spisy PřF MU 1952)

Josef ZAHRADNÍČEK
(1881-1968)

STUDIJNÍ STIPENDIUM

ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ (LEDEN 1947)

- koncem 1946:
 - ✓ skupinou odborníků usilujících o vybudování *Ústavu ČAVU pro atomovou fyziku* (tzv. Přípravný výbor, předseda generální tajemník ČAVU prof. V. TRKAL, tajemník prof. V. PETRŽÍLKA, celkem 10 členů-fyzici, technici, zástupci resortů a podniků znárodněného průmyslu)
 - ✓ vyhlášen konkurs na zahraniční stipendijní pobyt pro zaškolení v jaderných oborech
- 30. prosince 1946:
 - ✓ 4členná komise Přípravného výboru navrhla na stipendium, z došlých žádostí, na prvním místě Ing. Č. Šimáně
- 4. ledna 1947:
 - ✓ návrh předložen ve schůzi Přípravného výboru a schválen,
 - ✓ v zápise ze schůze se konstatuje mj.: „*Po krátké debatě usneseno, aby byl [Ing. Šimáně] poslán do Ústavu pro nukleární fyziku na Collège de France k prof. Joliotovi a později eventuálně k prof. Scherrerovi [do Curychu], pokud možno od 1. dubna t.r.*“
 - ✓ stipendium stanoveno na 8.000 Kč/měsíčně (odpovídalo údajně platu asistenta u prof. Jolioty)

Věc: Ing. Čestmír Š i m á n ě
smluv. asist. ústavu exper.
fysiky Masarykovy university
v Brně,
Oznámení ukončení služebního
poměru.

V Brně, 31.III.1947.

Zdroj: Archiv MU, Brno.

Z e m s k é m u n á r o d n í m u v ý b o r u

v B r n ě .

Dovolují si oznámiti, že dnem 31.března 1947 končím
služební poměr v ústavě experimentální fysiky Masarykovy
university v Brně, poněvadž na základě stipendia uděleného
mně Českou akademií věd a umění nastupuji počínaje dnem
1. dubna 1947 jednorroční studijní pobyt v Paříži v ústavě
profesora Joliotů.

Prosím, aby mé oznámení bylo laskavě vzato na vědomí.

Viděl

S úctou

Ing. Čestmír Šimáně

Ing. Čestmír Šimáně

DĚKANSTVÍ FYZIKALNÍ ÚSTAVY MASARYKOVY UNIVERZITY V BRNĚ	
Datum: 31. III. 1947	
Cj. 784/47	přil. /

UKONČENÍ ASISTENTURY NA MASARYKOVĚ UNIVERZITĚ

Zdroj: Č.Šimáně jr.

Zemskému národnímu výboru v Brně, 31.3.1947:

„Dovolují si oznámiti, že dnem 31. března 1947 končím
služební poměr v ústavě experimentální fysiky
Masarykovy university v Brně, poněvadž na základě
stipendia uděleného mně Českou akademií věd a umění
nastupuji počínaje dnem 1. dubna 1947 jednorroční
studijní pobyt v Paříži v ústavě profesora Joliotů.“

ROČNÍ STUDIJNÍ POBYT VE FRANCII

(DUBEN 1947- BŘEZEN 1948)

- Přijat na
 - ✓ [Collège de France, Laboratoire de Chimie Nucléaire](#) (F. JOLIOT)
 - ❖ zařazen do skupiny cyklotronu (vedoucí Pierre DEBRAINE)
- S vědomím Joliot a C.E.A. umožněna práce také v
 - ✓ [Laboratoire de synthèse nucléaire v Ivry \(C.N.R.S.\)](#) [září-prosinec 1947]
 - ❖ zprovozňován kaskádní generátor Cockcroft-Walton 900 kV (fr. válečná kořist, k výrobě n)
 - ✓ [Laboratoires du Fort de Châtillon](#) [leden-únor 1948]
 - ❖ oddělení urychlovačů a hmotové spektrografie (Stanislas WINTER),
 - ❖ práce na návrhu hmotového spektrografu a Van de Graafova generátoru pro napětí 5 MV

[Ing. Šimáně měl zájem i o práci v továrně na obohacování uranu v Bouchez, tomuto přání však prof. Joliot nemohl vyhovět]
- **12. března 1948:** návrat do vlasti

Sommaire. — L'objet de la présente étude est la réalisation d'un dispositif de synchronisation du cyclotron, permettant de faire fonctionner cet appareil avec la plus grande régularité possible. L'appareil réalisé se compose de deux parties. La première partie est un régulateur du champ magnétique dont on peut facilement commander la position de régulation par variation d'une tension appliquée à l'entrée. La seconde partie est un dispositif de mesure du champ magnétique, qui permet de faire la régulation continue du champ magnétique, effectuant une surveillance des réactions de l'intensité du faisceau d'ions à l'exploration précédente et faisant varier la valeur moyenne du champ magnétique dans le sens voulu pour obtenir la stabilisation à la valeur du champ magnétique donnant le faisceau maximum. Cette stabilisation ne dépend que de la réalisation du maximum, elle ne fait intervenir aucun autre élément.

Rkp. dodán 14. února 1948, uveřejněno v dubnu
t.r. v *Le Journal de Physique et le Radium*.

Zařízení pro automatickou synchronizaci cyklotronu.

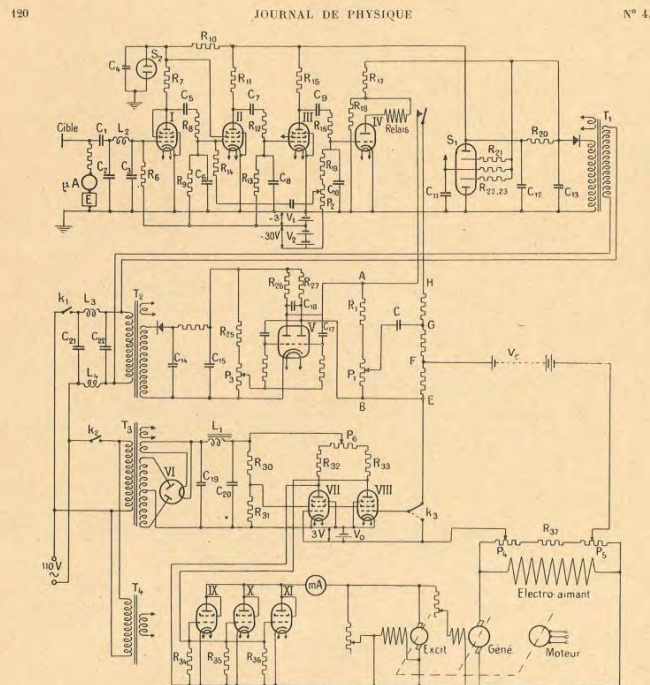

Fig. 6. — Schéma d'ensemble du dispositif de synchronisation automatique. Les valeurs des éléments utilisés sont les suivantes :

Amplificateur :				Multi-brasseur :			
$R_{10} \dots 0,1 \text{ M}\Omega$	$C_{10} \dots 0,1 \text{ pF}$	$L_{10} \dots$	self HF	$R_{10} \dots 20 \text{ k}\Omega$	$R_{10} \dots 20 \text{ k}\Omega$	$C_{10} \dots$	8 pF
$R_{11} \dots 1 \text{ p}$	$C_{11} \dots 1000 \text{ pF}$	$L_{11} \dots$	self HF	$R_{11} \dots 100 \text{ p}$	$R_{11} \dots 5 \text{ M}\Omega$	$C_{11} \dots$	8 pF
$R_{12} \dots 0,1 \text{ p}$	$C_{12} \dots 1000 \text{ p}$	$L_{12} \dots$		$R_{12} \dots 25 \text{ p}$	$R_{12} \dots 1,5 \text{ p}$	$C_{12} \dots$	0,8 pF
$R_{13} \dots 1,75 \text{ p}$	$C_{13} \dots 8 \text{ pF}$	$L_{13} \dots$	Relais : 3 mA	$R_{13} \dots 0,15 \text{ M}\Omega$	$P_{13} \dots$	pot. 10 k	1000 pF
$R_{14} \dots 1,75 \text{ p}$	$C_{14} \dots 0,03 \text{ p}$			$R_{14} \dots 0,15 \text{ p}$	$P_{14} \dots$	50 p	8 pF
$R_{15} \dots 10 \text{ k}\Omega$	$C_{15} \dots 0,03 \text{ p}$						
$R_{16} \dots 0,2 \text{ M}\Omega$	$C_{16} \dots 0,03 \text{ p}$						
$R_{17} \dots 1,75 \text{ p}$	$C_{17} \dots 0,03 \text{ p}$						
$R_{18} \dots 1,75 \text{ p}$	$C_{18} \dots 0,03 \text{ p}$						
$R_{19} \dots 5 \text{ p}$	$C_{19} \dots 0,03 \text{ p}$						
$R_{20} \dots 0,9 \text{ p}$	$C_{21} \dots 8 \text{ p}$						
$R_{21} \dots 1,75 \text{ p}$	$C_{22} \dots 8 \text{ p}$						
$R_{22} \dots 0,1 \text{ p}$	$C_{23} \dots 1000 \text{ pF}$						
$R_{23} \dots 20 \text{ k}\Omega$	$C_{24} \dots 1000 \text{ pF}$						
$R_{24} \dots 0,1 \text{ p}$	$C_{25} \dots 1000 \text{ p}$						
$R_{25} \dots 3 \text{ M}\Omega$							
$R_{26} \dots$	pot. 50 k						

Régulateur :			
$R_{27} \dots 20 \text{ k}\Omega$	$R_{28} \dots 1,5 \text{ M}\Omega$	$C_{29} \dots$	8 pF
$R_{29} \dots 8 \text{ k}$	$R_{30} \dots 20 \text{ k}\Omega$	$C_{30} \dots$	8 pF
$R_{31} \dots 15 \text{ p}$	$P_{31} \dots$	pot. 20 k	
$R_{32} \dots 15 \text{ p}$	$P_{32} \dots$		self de fil-

Tubes :	
I, II, III, VII, VIII, IX, X, XI	6J7
IV, V, VI	6 N 7
VI, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100	6L6
VI, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100	5 Y 3 G
S, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100	Stabilisat. 280 V, 50 mA

Zdroj: Č.Šimáně jr.

Ovládací pult cyklotronu 6 MeV na Collège de France
Uprostřed mezi stojícími Ing. Č. Šimáně.

ZAMĚSTNANCEM ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ

- **od 1. března 1948:**
 - ✓ smluvní úředník ČAVU (s nástupním platem 7.000 Kčs měsíčně)
 - ✓ pod vedením prof. V. Petržílka pověřován úkoly spojenými s budováním Ústavu ČAVU pro atomovou fyziku
(hledání vhodné lokality a budovy pro ústav, vypracování plánů laboratoří, návrhu zařízení a přístrojového vybavení, organizační a technické záležitosti ohledně dodávky a zprovoznění kaskádního generátoru vysokého napětí s urychlovací trubicí objednaných u fy Haefeli ve Švýcarsku, pokusná konstrukce prvních G-M trubic a elektronických zařízení ...)
- **2. května 1948:** měl nastoupit 5měsíční vojenskou službu

DOPIS F. JOLIOTA V. PETRŽÍLKOVÍ (13. BŘEZNA 1948)

Vysoce kladné hodnocení Ing. Šimáně prof. Joliotem a návrh, aby Ing. Šimáněmu bylo v zájmu budoucího rozvoje jaderné fyziky v Československu umožněno vrátit se do Paříže ještě na jeden rok, pokud možno v doprovodu manželky.

Paris, le 13 mars 1948

Mon Cher Collègue,

Il m'est agréable de vous dire tout le bien que je pense de Cestmir Simane que, sur votre initiative, l'Académie Tchèque des Sciences avait envoyé au laboratoire que je dirige au Collège de France.

Simane est un travailleur remarquable et il nous a particulièrement aidé dans nos travaux tout en acquérant des connaissances nouvelles qui lui seront très utiles pour les recherches en Tchécoslovaquie.

Simane est maintenant de retour dans votre pays où il me dit avoir à accomplir son service militaire.

Dans l'intérêt même du développement futur de la physique nucléaire en Tchécoslovaquie, ne pensez-vous pas qu'il y aurait avantage à ce qu'il puisse obtenir un sursis et revenir parmi nous encore pendant une année ?

Il serait évidemment souhaitable qu'il puisse être accompagné par sa jeune femme.

Je vous fais cette proposition car nous entreprenons la construction de nouveaux appareils de physique nucléaire, [...] un Van de Graaff sous pression à cinq millions de volts et [...] un gros cyclotron.

Je me suis permis de faire cette suggestion concernant Simane parce que je connais sa valeur et son ardent désir de travailler pour son pays.

[...]

F. Joliot-Curie

Zdroj: Č.Šimáně jr.

Citováno podle opisu dopisu (dochovaného v Archivu bezpečnostních složek).

DRUHÝ 4MĚSÍČNÍ POBYT VE FRANCII

(PROSINEC 1948 – BŘEZEN 1949)

- ✓ doporučení Joliotů Přípravným výborem v ČAVU akceptováno,
- ✓ vojna zkrácena
- ✓ odjezd plánován na konec srpna 1948, ale průtahy s pasem a fr. vízem

✓ **19.- 23. září 1948:** návštěva
F. JOLIOTa v Československu, účast na
valném shromáždění Světové federace
vědeckých pracovníků, přednáška v Lucerně,
návštěva FÚ UK, přislíbil urgovat fr. víza

✓ **1. prosince 1948:** odjezd Ing. Šimáně do Francie

❖ **3. prosince:** nástup do skupiny
P. DEBRAINa na [Collège de France](#)
(projekt cyklotronu 25 MeV)

❖ **od ledna** ve **Fort de Châtillon**
oddělení S. WINTERA)

✓ **1. dubna 1949:** návrat do vlasti

REFERÁT ING. ŠIMÁNĚ O DRUHÉM POBYTU VE FRANCII

(předložen ve schůzi Přípravného výboru 23. dubna 1949)

„Od počátku ledna pracoval jsem trvale v Châtillonu. Byl jsem přidělen do oddělení zabývajícího se stavbou akceleratorů za vedení p. Wintera. ... Zabývají se tam ... vakuovou technikou a výrobou difusních vývěv (až do 5 000 l/sec.), ... hmotovým spektrografem na detekci netěsnosti ve vakuových aparaturách, stavbou série generátorových voltmetrů, stavbou pecí pro spékání pastilek oxidu uranu k použití v uranovém reaktoru a ... stavbou tlakového elektrostatického generátoru. ... provádí detailní výkresy nového cyklotronu 25 MeV dle údajů Ing. Debraina. ... zdokonaloval jsem regulaci magnetického pole u cyklotronu tak, aby bylo automaticky regulováno tokem neutronů z bombardovaného beryliového terčíku....

Před mým odjezdem byly připraveny k odeslání na adresu ČAVU...:

- 1) Hlavní výkresy projektovaného cyklotronu na 25 MeV.*
- 2) Pozměněný francouzský návrh tlakového elektrostatického generátoru.*
- 3) Detailní popisy a schémata redukčních přístrojů k počítání impulsů.*
- 4) Souhrnná zpráva o pracích vykonaných v Chatillonu na konstrukci GM počítačů.*
- 5) Plány difusních vývěv až do 5 000 l/sec.*
- 6) Drobné plány z různých oborů.*
- 7) Soubor fotografií týkajících se Chatillonu a atomového reaktoru.*

*Bylo slíbeno, že ... budou odeslány v prvním týdnu v dubnu. Do dnešního dne nemám ... o nich zprávu. Jejich **odeslání bylo schváleno vědeckým výborem Komisariátu***

POBYT PANÍ RŮŽENY ŠIMÁŇOVÉ VE FRANCII

(6. LEDNA – 30. BŘEZNA 1949)

- Collège de France, Laboratoire de Chimie nucléaire,
chemické oddělení

- pracovala pod vedením Pierra SÜE
- studium metod přípravy RI a jejich použití

Od 1. října 1950: zaměstnána v Ústavu ČAVU pro atomovou fyziku

Zdroj: Č.Šimáně jr.

V Praze 28. dubna 1951.

Č. j. 195

Odpověď na čís.

Věc:

Vážený pane doktore,

klademe si za čest oznámiti Vám, že laboratoř Ústavu České akademie věd a umění pro nukleární fyziku v Hostivaři je již zařízena a byla dána do provozu.

Presidium Ústavu používá této příležitosti, aby Vám poděkovalo za účinnou pomoc při realizování plánu zřídit výzkumný ústav pro nukleární fyziku, kterou jste prokázal získáním takřka ideálního objektu pro laboratoř.

Zveme Vás srdečně na prohlídku řečené laboratoře, o níž jste si získal neocenitelné zásluhy.

Prosíme, abyste laskavě naznačil dobu, kterou byste mohl prohlídku laboratoře věnovati.

S projevem díky a dokonalé úcty

generální tajemník.

Pan

Dr František V l a s á k,
náměstek předsedy Ústředí vědeckého výzkumu,
P r a h a III, Klárov.

„Hostivař 1955“, kresba převzatá z brožurky Vzpomínkové matiné k 35. výročí založení ÚJV v Řeži.

1951, 28. duben:

prof. TRKAL informuje náměstka předsedy Ústředí vědeckého výzkumu F. VLASÁKA, že laboratoř Ústavu ČAVU pro nukleární fyziku v Hostivaři je již zařízena a byla dána do provozu.

[Dokument: Archiv AV ČR.]

RADIOIZOTOPY

- **leden 1948**: dodávka ze Švédska od M. Siegbahna
 - ✓ (5 mCi P32)
- **1949, 1950**: dodávky z Francie od F. Joliot
 - ✓ prostřednictvím Ing. Šimáně (Na24, P32)
- **27. září 1951**: první dodávka z SSSR
 - ✓ zajištěna prostřednictvím Chemapolu, a.s. pro dovoz a vývoz chemických výrobků a surovin
 - ✓ dodávka ohlášena v srpnu, nutno operativně zjistit zájemce, poskytnout jim základní školení a vybavení k práci s radioizotopy (doba prázdnin),
 - ✓ zajistit převzetí dodávky a distribuci
 - ✓ v první dodávce přišlo: 30 mCi J131, 30 mCi Na24, 300 mCi P32 (ve formě kyseliny orthofosforečné)

V Praze dne 15. srpna 1951.

Vážený pane profesore,

dle úmluvy sděluji Vám zprávu o schůzi komise pro využití radioisotopů. Komise se sešla v plném počtu a bylo dojednáno rozdělení radioisotopů se zájemci, kteří byli přítomni. Na nepřítomné bude se třeba obrátit přímo. Dále byla uspokojivě vyřešena otázka zajištění aparatur pro všechna pracoviště, která v září obdrží radioisotopy, což byla hlavní bolest. Tesla slíbila, že do 15. září vše připraví. Podrobnosti jednání obdržíte v zápi se ze schůze, který bude co nejdříve rozeslán.

P. prof. Petržílkovi jsem sdělil vše týkající se mé cesty s účelem převzetí radioisotopů. Prof. Petržílka ji má za velmi účelnou, ovšem jest také toho názoru, že jest třeba hlavně, pokud se týká finanční stránky cesty, počkat na rozhodnutí schůze. Zatím nemám ještě žádnou zprávu z ministerstva školství.

Při návštěvě na ředitelství česl. stát. filmu jsem se dověděl od ředitele Harnacha, že by státní film byl ochoten uvolnit nám další místnosti, o němž má ústav zájem, jak jsem Vás o tom při své návštěvě informoval. Není však možno je uvolnit okamžitě, jelikož film musí provést v Mostě některé úpravy, které z uvolnění těchto místností vyplynou. Řed. Harnach prosí, aby mu Akademie podala po tomto předložení jednání svůj požadavek písemně a zařadí jej na pořad nejbližší schůze. Dále jsem dojednal, že nám dovolí okamžitě postavit do jedné z místností, které požadujeme, pracovní stoly a tím jest zajištěno místo pro dílnu. Dovoluji si Vám poslat návrh žádosti, kterou by Akademie poslala ředitelství stát. filmu, abyste jej laskavě přehlédl a schválil.

Do Akademie došel dopis, kterým nám školství sděluje, že jsme pověřeni prací na jmenovitém problému, o němž bylo jednáno na poslední schůzi, takže při jednání s česl. stát. filmem jest možno se na toto pověření odvolat. Dopis převzal Ing. Skácelík a založil do pokladny.

Tímto končím svou zprávu a zůstávám

v plné účtě

Ing. Ladislav Jurek

1951, 15.srpna: Ing.Č.Šimáně referuje prof. V.Trkalovi o přípravách k převzetí první zásilky RI z SSSR (a dalších aktualitách)

„Komise [pro využití RI] se sešla v plném počtu a bylo dojednáno rozdělení RI se zájemci, kteří byli přítomni. Na nepřítomné bude se třeba obrátit přímo. Dále byla uspokojivě vyřešena otázka zajištění aparatur pro všechna pracoviště, která v září obdrží RI, což byla hlavní bolest. Tesla slíbila, že do 15. září vše připraví...“

Dokument Archiv AV ČR.]

Dopis V. Trkala k MŠVU, 8.srpna 1951

„...kompetentní činitelé považují za účelné, aby převzetí první objednávky radioisotopů, které bylo neodvolatelně stanoveno na den 27. září t.r., bylo provedeno za přítomnosti Ing. Č. Šimáně...

V důsledku toho obrací se Česká akademie věd a umění na ministerstvo školství se žádostí, aby Ing. Č. Šimáně byl vyslán do SSSR k osobnímu převzetí zásilky radioisotopů, k dojednání technických podrobností této a dalších objednávek a k navázání styků s příslušnými činiteli v SSSR, zejména pokud se týče projednání plánu dodávek pro rok 1952 po odborné stránce.

Poněvadž jde o akci celostátního významu, žádá Česká akademie ... ministerstvo školství ..., aby dalo k této cestě Ing. Šimáně souhlas, a .. aby zařídilo potřebné kroky k uskutečnění této cesty, kterou musí Ing. Šimáně absolvovat letadlem tam a zpět, počínaje dnem 19. září 1951 ...“

Ministerstvo cestu Ing. Šimáně do SSSR nepovolilo z důvodů rozpočtových (cesta nebyla plánována). Dopravu prvních RI z SSSR do Prahy zajistil Chemapol, na letišti v Praze dodávku převzali prof. Petržílka a Ing. Šimáně a zajistili také jejich distribuci zájemcům.

ORGANIZAČNÍ PŘECHOD ÚSTAVU ČAVU PRO ATOMOVOU FYZIKU DO ÚSTAVU JADERNÉ FYZIKY ČSAV

- **29. října 1952: zákonem č. 52 (s účinností od 12. listopadu 1952) zřízena ČSAV**
- **k 1. lednu 1953:** pracoviště v Hostivaři začleněno jako **Laboratoř pro nukleární fyziku (LNF) do ČSAV**
- **6. listopadu 1953 [ve schůzi prezidia ČSAV]:**
 - ✓ přijata rezignace prof. Petržílky na funkci vedoucího LNF ČSAV a **prozatímním vedením pracoviště pověřen ing Č. Šimáně**
- **k 1. lednu 1954:**
 - ✓ **LNF ČSAV** začleněna do nově zřízeného **Fyzikálního ústavu ČSAV** a **Ing. Šimáně se stal prozatímním ředitelem Fyzikálního ústavu ČSAV**, jeho zástupcem pro pracoviště v Hostivaři byl PhAMr. Jan Urbanec
- **10. června 1955:**
 - ✓ vl. nařízením č. 30 zřízen **Ústav jaderné fyziky** jako pracoviště **VI. výboru pro výzkum a mírové využití atomové energie při předsednictvu vlády** (předseda výboru V. Kopecký, členy výboru Z. Nejedlý, F. Šorm, **Č. Šimáně...**),
 - ✓ **ředitelem Ústavu jaderné fyziky jmenován Ing. Č. Šimáně** (rozhodnuto již PB ÚV KSČ 28.2.55)
 - ✓ **pracoviště v Hostivaři k 1. červenci 1955 vyčleněno z Fyzikálního ústavu ČSAV a začleněna do Ústavu jaderné fyziky**
 - ✓ **1956, 16. června:** Vládní výbor pro výzkum a mírové využití atomové energie zrušen a **Ústav jaderné fyziky převeden do ČSAV** (dostavbou pověřeno Ministerstvo energetiky)

ŘEDITEL ÚSTAVU JADERNÉ FYZIKY (1955-1958)

- rozhodnuto již usnesením PB ÚV KSČ z 28. února 1955
(reakce na sov. nabídku „vědecko-technické a výrobní pomoci při zakládání středisek pro rozvoj výzkumu směřujícího k využití jaderné energie pro mírové účely“ ze 17. ledna 1955)
- ve funkci po zřízení ÚJF (vl. nařízením z 10. června 1955),
s vydělením LNF z FÚ ČSAV (tj. k 1. červenci 1955)
- rušný život – budování ústavu v Řeži, účast na mezinárodních konferencích
(ženevské konference o mírovém využití jaderné energie, mezinárodní jednání o zákazu jaderných zbraní, konstituování MAAE, vědecké konference
...)
- 1958 odvolání z funkce ředitele

ZPROŠTĚNÍ FUNKCE ŘEDITELE ÚJF ČSAV (30.6.1958)

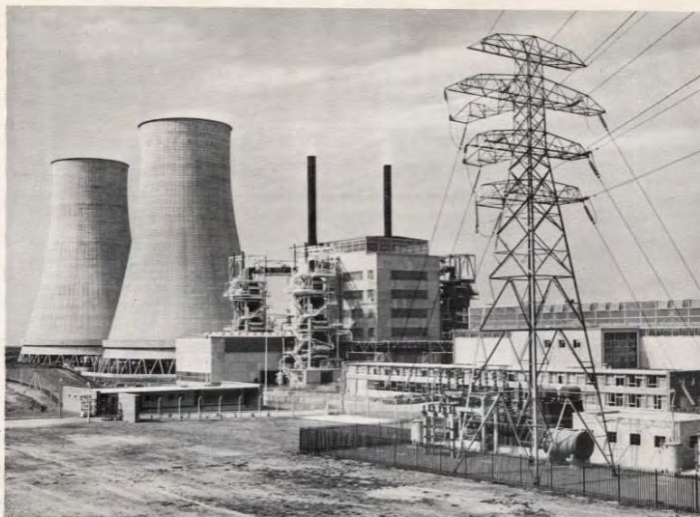
(VÝPOVĚĎ PÍSEMNÝCH PRAMENŮ)

- **27. června 1958**, zápis ze schůze prezídia ČSAV, b.5:
 - ✓ Funkce ředitele zproštěn Ing. Šimáně, který se stává náměstkem ředitele po vědeckou činnost. Ředitelem jmenován dr. Ing. V. Šváb.
- **1. prosince 1958**:
 - ✓ dopis Ing. Č. Šimáně prezídiu ČSAV (k rukám hlavního sekretáře člena korespondenta Jaroslava KOŽEŠNÍKA) se žádostí o zproštění z funkce vědeckého náměstka ředitele ÚJF ČSAV
- **17. prosince 1958**, zápis ze schůze výboru prezídia ČSAV, b.30:
 - ✓ VP bere na vědomí žádost ing. Šimáně o zproštění z funkce náměstka ředitele ÚJF pro vědecké záležitosti a ukládá řediteli ÚJF Ing. Švábovi, aby zřídil ústavní radu při ÚJF, která by pomohla při řešení všech závažných problémů. Dále VP ukládá řediteli ÚJF, aby jmenoval Ing. Šimáněho vedoucím jednoho z úseků a určuje pro Ing. Šimáně plat Kč 3.450 + Kč 700 za vedení oddělení...

DOPIS J. KOŽEŠNÍKOVÍ (1.12.58)

- ✓ od 1950 značná část mé činnosti organizačního charakteru
- ✓ na úkor vlastní vědecké práce
- ✓ vytvořil jsem však prostředí pro vědeckou práci jiným
- ✓ 1955 jsem přijal úkol vést ÚJF uložený mně usnesením politbyra ÚV KSČ,
- ✓ na jaře 1955 akademik Šorm, na schůzi VP, informoval o zamýšlených změnách ve vedení ÚJF, které skýtaly naději na mé částečné pracovní uvolnění:
 - ❖ rozdělení vedení ústavu mezi dva rovnocenné partnery
 - vědecké záležitosti (Šimáně)
 - administrativní záležitosti (Šváb).
- ✓ po návratu ze Ženevy vše jinak...

- ✓ „[Funkci vědeckého náměstka považuji za zbytečnou] *v případě, kdy ředitel sám se hodlá zabývat řízením vědecké činnosti ústavu a bere na sebe odpovědnost za správné zaměření směrů výzkumu....Myslím rovněž, že návrat k vědecké práci na mou vlastní žádost bude v okruhu mých známých i ve veřejnosti chápán lépe než zproštění z funkce ředitele bez zvláštních opatření v rozdělení kompetencí, které už dnes je vykládáno jako důsledek prověrek už jen třeba proto, že do jejich období spadá.*“

Zdroj: Č.Šimáně jr.

CALDER HALL

*The Opening of Britain's
First Atomic Power Station
By Her Majesty The Queen*

17 OCTOBER 1956

THE UNITED KINGDOM ATOMIC ENERGY AUTHORITY

THE UNITED KINGDOM ATOMIC ENERGY AUTHORITY

OPENING OF THE

CALDER HALL NUCLEAR POWER STATION

Admit *Ing. Čestmír Šimáně*

BLOCK	ROW	SEAT NUMBER
C	F	25

Pozvánky k účasti
na slavnostním spuštění
první britské jaderné
elektrárny v Calder Hall,
17. října 1956,
za účasti královny.
Spojeno se sympoziem
v Londýně
(z čs. ministerstva
energetiky se sympozia
zúčastnila sedmičlenná
delegace).

MAAE/IAEA VÍDEŇ (1961-1964)

4. dubna 1961 – 2. dubna 1964:

Ing. Č. Šimáně ředitelem Divize technických dodávek a jaderných surovin MAAE
(**Director of Division of Technical Supplies and Nuclear Raw Materials IAEA**)

[1.12.61-30.11.1981 Director General S. Ecklund]

Čs. působnosti v MAAE se účastnil od samých počátků:

- **I. GK MAAE, Vídeň, říjen 1957:**

ČSR jako „*producent zdrojových materiálů*“ se v r. 1957 stalo členem Rady guvernérů MAAE („alternujícím“ s Polskem),

čs. guvernér P.WINKLER byl zvolen prvním předsedou Rady guvernérů MAAE, jeho **technickými alteranty se v r. 1957 stali Ing. J. Neumann a Ing. Č. Šimáně**

- **již pro jednání Rady guvernérů v lednu 1958 vypracoval**

Ing. Šimáně návrh materiálu k otázce počátečního programu MAAE, zejména využití štěpných materiálů nabídnutých MAAE členskými zeměmi, s následujícím návrhem usnesení:

„*Rada guvernérů .. ukládá generálnímu řediteli Agentury [v té době W. Sterling Cole], aby opíraje se jednak o odborníky v aparatuře Agentury, jednak o experty přizvané zvenčí, eventuálně – bude-li ustanoven – o stálý vědecký poradní sbor, jehož účast v tomto případě by byla velmi účelná, přistoupil k vypracování studií, programů a alternativ pomoci členským státům v realizaci reaktorových programů.*“

**International Atomic Energy Agency
The Director General**

27. June 1964

My dear Ambassador,

I am writing to ask you to be kind enough to convey to the Government of the Czechoslovak Socialist Republic the Agency's sincere Appreciation for its co-operation in making available the services of Professor Cestmir Simane.

As you know, Professor Simane left the Agency on 2 April after three years of service as Director of the Division of Technical Supplies. He had of course already been associated with the Agency beforehand as Alternate to the Governor from Czechoslovakia.

I know that I am expressing the feelings of the Head of his Department and of his colleagues as well as myself in saying how much we valued having Professor Simane on our staff.

As a distinguished scientist his technical background has been most useful to the Agency. Professor Simane also demonstrated his ability as an administrator and his long association with the Agency as well as his own personal qualities equipped him fully to understand the rather complex workings of an international organisation, and thereby to make valuable contribution to our work. His personal tact and charm made him a popular member of our staff and his departure is regretted by many friends. We hope that it will be possible for him to continue to take an interest in the work of the Agency and that we may see him often in Vienna.

May I ask you to convey to Professor Simane our best wishes for his future career as well as our warmest personal regards to Mrs. Simane.

Yours sincerely

Sigvard Eklund

H.E. dr. K. Petrželka
Envoy Extraordinary and Minister
Plenipotentiary to Austria
President Representative to the IAEA
Penzinger Strasse 11-13
Vienna XIV

**Přepsáno podle kopie dopisu
uložené v Archivu MZV.**

Zdroj: Č.Šimáně jr.

Fotografie z jednání IAEA:

↑ Ing. Šimáně (druhý zleva), S. Eklund (první zprava).

↓ Ing. Šimáně (třetí zleva), sovětský reprezentant v IAEA V. Molotov (první zprava).

Zdroj: Č.Šimáně jr.

PROFESOR FTJF/FJFI ČVUT (1964)

- 15. dubna 1964:
 - ✓ jmenován **profesorem užitě a jaderné fyziky** FTJF ČVUT
 - ✓ na základě konkursu oznámeného ve Věstníku MŠK v březnu 1961,
 - ✓ Ing. Č. Šimáně, v té době vedoucí fyzikálního úseku ÚJV ČSAV, byl jediným uchazečem,
 - ✓ návrhová komise ve složení:
prof. L. Haňka-předseda, prof. V. Votruba, prof. J. Beneš, Inž. J. Váňa
 - ✓ odborné posudky: prof. V. Kunzl, prof. B. Kvasil, inž. M. Seidl
 - „*Těžiště a hlavní výsledky ve vědecké a výzkumné práci, kterých [Ing. Šimáně] dosáhl, leží v oblastech aplikované jaderné fyziky.*“
- 1964/65:
 - ✓ jmenován vedoucím **katedry jaderných reaktorů**
- 1964/65-1967/68: **proděkan pro vědecko-výzkumnou činnost**
- 1968/69-72: **děkan**
- Iniciátor zřízení **laboratoře neutronové difraktografie, mikrotronu, projektu školního nulového reaktoru ..**

PUBLIKAČNÍ VÝSTUPY (PŘEDLOŽENÉ K PROFESUŘE)

11 původních publikací, mj.

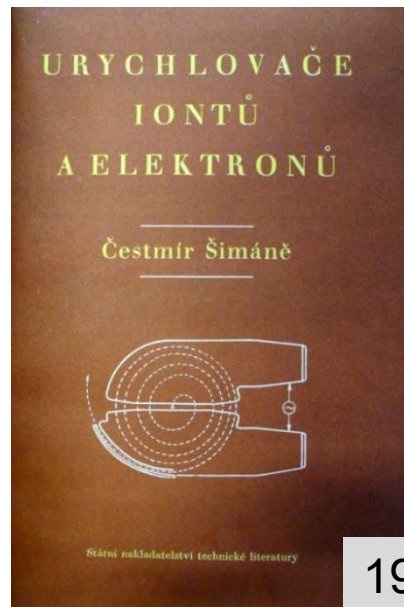
- *O kmitech galvanometrické cívky pod vlivem opěťovaných proudových nárazů* (Spisy PřF MU v Brně, **1948**)
- (S P. DEBRAINEM:) *Dispositif de synchronisation automatique du cyclotron* (Le Journal de Physique et le Radium, **1948**)
- *Pomocné elektronické zařízení k ionisačnímu manometru* (Slaboproudý obzor **1950**)
- *Použití diamantu jako detektoru radioaktivního záření* (ČPMF 1950)
- *Urychlovače iontů a elektronů* (SNTL **1953**, též anglicky; 2.vyd. 1963 s M. SEIDLEM)
- *Roentgenové záření buzené protony* (Čs. čas. fys. **1953**)
- (S J. URBANCEM:) *Roentgenové záření buzené protony na Zn, Cu, Ni, Co a Fe* (Čs. čas. fys. 1954, též anglicky)
- [vedle toho též publikace o aplikacích umělých radionuklidů]

Populárně vědecké a osvětové publikace

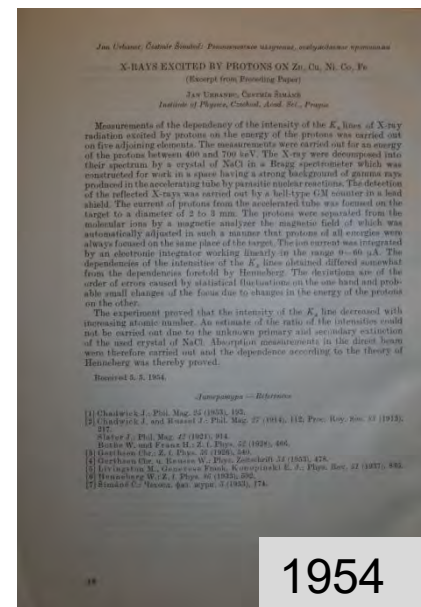
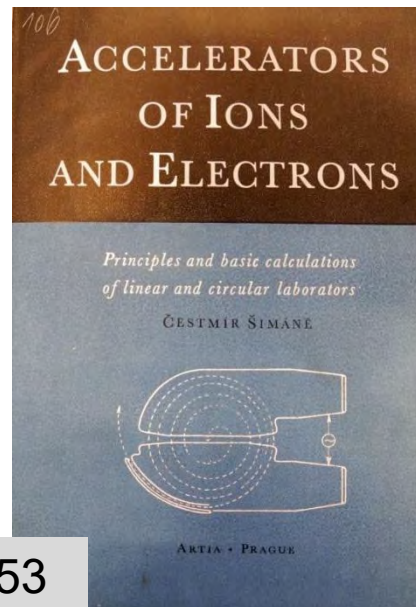
- *Z čeho se skládá hmota* (Osvěta 1952)
- *Využití jaderné energie* (Naše vojsko **1955**)
- *O možnostech mírového využití a válečného zneužití atomové energie* (Edice přednáškových textů pro kulturně-osvětovou práci v armádě, duben 1955)

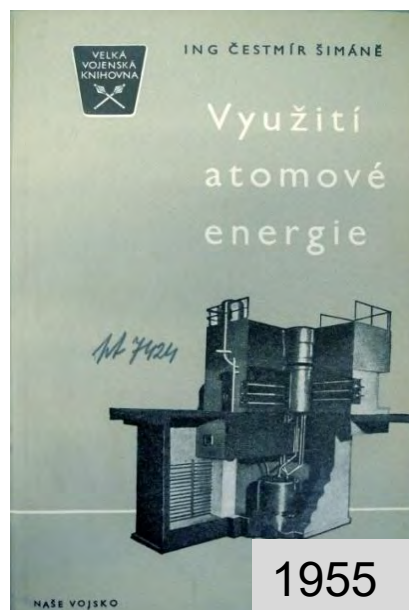
1952

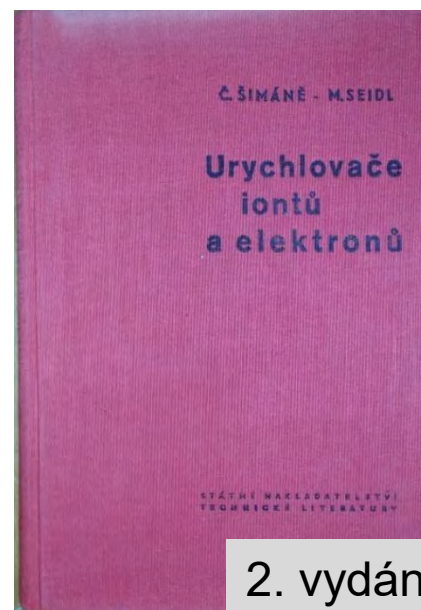
1953

1954

1955

2. vydání 1959

SPOJENÝ ÚSTAV JADERNÝCH VÝZKUMŮ, DUBNA, SSSR

- **1973-77** prof. Ing. Č. Šimáně náměstkem ředitele SÚJV

- za ředitele N.N. BOGOLJUBOVA,
- v pořadí třetí odborník z Československa zvolený do vedení SÚJV

Zdroj: Č.Šimáně jr.

Usnesením vlády z 8.srpna 1956

- stykem s SÚJV pověřena ČSAV
- do VR SÚJV za ČSR jmenováni:
 - ✓ člen korespondent V.VOTRUBA (1.náměstek ředitele SÚJV),
 - ✓ Ing. Č.ŠIMÁNĚ (ředitel ÚJV ČSAV),
 - ✓ prof. V. PETRŽÍLKA (děkan FJTF UK).

Vládním zmocněncem ČSR pro SÚJV se stal člen kor. J. KOŽEŠNÍK.

INSTITUTI I PËRBASHKËT I KËRKIMEVE BËRTHAMORE
ОБЪЕДИНЕН ИНСТИТУТ ЗА ЯДРЕНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ
AZ EGYESITETT ATOMKUTATÓ INTÉZET
VIỆN LIÊN HIỆP NGHIÊN CỨU NGUYÊN TỬ
VEREINIGTES INSTITUT FÜR KERNEORSCHUNG
聯合原子核研究所
연합원자핵연구소
ЦЕМИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ НЭГДСЭН ИНСТИТУТ
ZJEDNOCZONY INSTYTUT BADAN JĄDROWYCH
INSTITUTUL UNIFICAT DE CERCETĂRI NUCLEARE
ОБЪЕДИНЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЯДЕРНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
SPOJENÝ ÚSTAV JADERNÝCH VÝZKUMŮ

ПОЧТОВЫЙ АДРЕС:
МОСКВА, ГЛАВПОЧТАМТ, В/В 79
Б 6-22-29

№ 133/29

" 7 " марта 1961 г.

ЧЛЕНУ УЧЕНОГО СОВЕТА ОБЪЕДИНЕННОГО ИНСТИТУТА
ЯДЕРНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

профессору Ч. ШИМАНЕ

Уважаемый профессор ШИМАНЕ!

Сообщая Вам, что дирекция Объединенного института
ядерных исследований созывает X сессию Ученого Совета Инсти-
тута с 22 по 25 мая 1961 года.

На десятой сессии предполагается заслушать научные док-
лады от Лабораторий, а также доклад Комиссии по проведению
нейтринных опытов.

Ваши предложения по включению в повестку дня научных
докладов от Лабораторий ОИЯИ, а также от Лабораторий стран,
работающих по нашей тематике, просим прислать до 20 апреля
1961 года.

С уважением

Д.Блохинцев Д.БЛОХИНЦЕВ

ДИРЕКТОР ОБЪЕДИНЕННОГО ИНСТИТУТА
ЯДЕРНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

Z písemné pozůstalosti
prof. Ing. Č. Šimáně, Dr.Sc.

Dopis člena Vědecké rady SÚJV
profesoru Č. ŠIMÁNĚMU,

Kterým je zván k účasti na 10. zasedání VR
SÚJV ve dnech 22.-25. května 1961.

Na programu zasedání byla mj. zpráva
Komise pro provádění neutrinových pokusů.

Datováno 7. března 1961,
podepsán ředitel SÚJV D.I.BLOCHINCEV

HODNOST DOKTORA FYZIKÁLNĚ-MATEMATICKÝCH VĚD (DrSc., 1985)

- **8. ledna 1985:** obhajoba na Elektrotechnické fakultě ČVUT
- před komisí pro vědní obor Aplikovaná fyzika (11-30-9)
(14 členů, předseda prof. Ing. Jiří Kracík, DrSc., čl. kor.)
- práce na téma
„Neutronika“ (Úvod do neutroniky a soubor prací)
- oponenti
 - ✓ prof. Ing. Július Cirák, DrSc.
 - ✓ doc. Ing. Josef Kott, CSc.
 - ✓ RNDr. Václav Bartošek, CSc.
- pro udělení hodnosti při obhajobě hlasovalo
13 z 13 přítomných členů komise

Dokument z písemné pozůstalosti
prof. Ing. Č. Šimáně, Dr.Sc.

Návrh komise pro obhajobu doktorské disertační práce ve
vědním oboru 11-30-9 Aplikovaná fyzika na oddělení vědecké
hodnosti doktora fyzikálně-matematických věd

prof. Ing. Čestmír Šimáněmu

Téma: "Neutronika" (Úvod do neutroniky a soubor prací)

Oponenty byli českou komisí pro vědecké hodnosti schvá-
leni:

prof. Ing. Július Cirák, DrSc.
doc. Ing. Josef Kott, CSc.
RNDr. Václav Bartošek, CSc.

Obhajoba byla stanovena na den 8. ledna 1985 a vykoná-
na téhož dne na elektrotechnické fakultě ČVUT v Praze
před komisí pro obhajoby doktorských disertací ve vědním
oboru 11-30-9 Aplikovaná fyzika ve složení:

předseda: prof. Ing. Matej Rákoň, DrSc.

členové: Ing. Štefan Luby, DrSc.
prof. RNDr. Pavel Lukáš, DrSc.
doc. Ing. Josef Maloch, DrSc.
RNDr. Jan Peřina, DrSc.
Ing. Jaroslav Poláček, DrSc.
doc. RNDr. Pavel Povinec, DrSc.
prof. RNDr. Jursaj Daniel Szabó, CSc.
Ing. Bohdan Šesták, DrSc.
prof. Ing. RNDr. Josef Šikula, DrSc.

oponent: prof. Ing. Július Cirák, DrSc.
doc. Ing. Josef Kott, CSc.
RNDr. Václav Bartošek, CSc.

omluvení členové komise:
prof. Ing. Jiří Kracík, DrSc.

Výsledek hlasování:
Z celkového počtu 14 členů komise k hlasování oprávněných
bylo 13 přítomno. Pro udělení vědecké hodnosti doktora
fyzikálně-matematických věd prof. Ing. Čestmíru Šimáněmu
hlasovalo všech 13 přítomných členů komise. Komise se tedy
jednomyslně rozhodla navrhnout vědecké radě Českého vypo-
čítacího ústavu v Praze udělení vědecké hodnosti
doktora fyzikálně-matematických věd prof. Ing. Čestmíru
Šimáněmu.

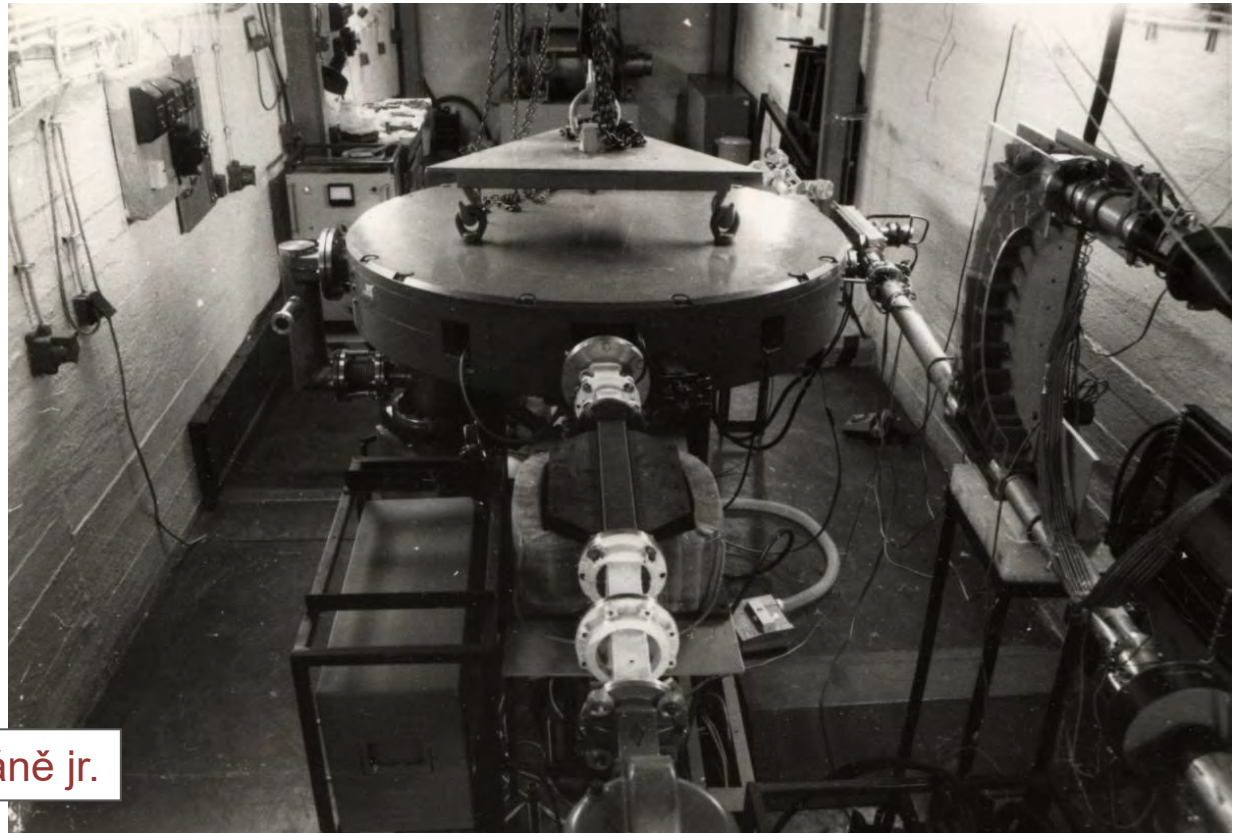
„ Předložená doktorská disertační práce představuje soubor autorových prací jak experimentálních, tak i teoretických z oblasti aplikované neutroniky. Práce jsou zaměřeny na neutronovou radiografii v kolimovaných neutronových svazcích a skalárních neutronových polích s aplikacemi na biologické objekty, na oblast zobrazování a mapování neutronových polí metodami neutronové radiografie při výzkumu mikrostruktur neutronových polí v heterogenních mřížích lehkovodních reaktorů, na teorii a metody generace simulovaných neutronových polí a na průzkum typů neutronových zdrojů. Dále jsou v pracech řešeny některé speciální přístrojové a metodické otázky mající základní význam pro rozvoj neutronických aplikací... Práce jsou... publikovány v domácích a zahraničních časopisech a publikacích SÚJV Dubna. Souborná práce o využití nepřímé neutronové radiografie ke studiu neutronových polí byla přijata k přednesení a opublikování ve sborníku I. světové konference o neutronové radiografii v San Diegu, 1981. Přínosem práce je rovněž syntetický pohled na neutroniku jako nově se rodící obor aplikované fyziky využívající specifických vlastností neutronů. Při kladných posudcích všech oponentů i pracoviště disertant během obhajoby prokázal, že je vyhraněnou vědeckou osobností a že svými pracemi podstatně urychlil rozvoj poznání v oblasti kavitace.

[8.1.1985, prof. Ing. Jiří KRACÍK , DrSc., člen korespondent, předseda komise]

Práci, která byla panu profesoru Šimáně koníčkem
a za kterou dosáhl za svého života řadu významných ocenění,
zůstal věrný do posledních dnů,
a to hlavně ve spojení s pracovištěm, žáky a kolegy

LABORATOŘE MIKROTRONU,

s níž se na konci vědecké dráhy také vrátil do Akademie (ÚJF AV ČR).

Zdroj: Č.Šimáně jr.

Pan profesor Ing. Čestmír ŠIMÁNĚ, DrSc.,
zemřel 26. července 2012
ve věku 93 let.

PODĚKOVÁNÍ

- Organizátorům v ÚJF AV ČR
 - ✓ za uspořádání semináře a za pozvání (jmenovitě Ing. M.DAVIDKOVÉ, Ph.D., a RNDr. Vladimíru Wagnerovi, CSc.),
 - ✓ za zapůjčení poslední knihy vzpomínek prof. Šimáně (Ing. J.DOBEŠOVI, CSc., a RNDr. J.DITTRICHOVI, CSc.)
 - ✓ za technickou pomoc se zpracováním zvukového záznamu pracovníkům Mikrotronové laboratoře (zejména Ing. M.VOGNAROVI, CSc., Ing. D.CHVÁTILOVI, Ph.D., a Ing. V.OLŠANSKÉMU, Ph.D.)
- Ing. Čestmíru ŠIMÁŇOVI, CSc., jr.
 - ✓ za laskavé poskytnutí ilustračních materiálů z rodinného archivu (každé další použití těchto fotografií je vázáno na jeho souhlas, v prezentaci jsou označeny „Zdroj: Č.Šimáně jr.“).
- Veřejným archivům, knihovnám a dalším informačním zdrojům (jako např. Internet)
 - ✓ Archivu VUT v Brně, Archivu MU v Brně, Archivu AV ČR v Praze, Archivu ČVUT v Praze, Archivu MZV v Praze, Archivu bezpečnostních složek v Praze
 - ✓ Národní knihovně a Technické knihovně v Praze...

...VŠEM ÚČASTNÍKŮM ZA POZORNOST